

Spis treści

1. Wprowadzenie	13
1.1. Znaczenie diagnostyki neurologopedycznej	13
1.2. Rozwój odruchowych reakcji oralnych w okresie prenatalnym	15
1.3. Normatywne odruchowe reakcje oralne i ich ewolucja	17
1.3.1. Odruchowa reakcja ssania i połykania	17
1.3.2. Odruchowa reakcja szukania (oddech Rittiga)	20
1.3.3. Odruchowa reakcja kęśania	21
1.3.4. Odruchowa reakcja otwierania, wysuwania i zwierania ust	21
1.3.5. Odruchowa reakcja wymiotna (zwracania, gardłowa)	22
1.3.6. Odruchowa reakcja wypychania	23
1.3.7. Odruchowa reakcja żuchwowa	23
1.3.8. Odruchowa reakcja lizania/wysuwania	23
1.3.9. Odruchowa reakcja lateralna	24
1.4. Warunki anatomiczne i spoczynkowe układu oralnego u noworodków i niemowląt	24
1.4.1. Oddychanie i pozycja spoczynkowa układu oralnego	25
1.4.2. Pozycja do karmienia	26
1.5. Specyfika odruchów oralnych u noworodków i niemowląt z zespołem Downa i cytomegalii	27
1.5.1. Zespół Downa	27
1.5.2. Cytomegalia	29
2. Założenia i cel pracy	31
3. Metody i materiał badawczy	33
3.1. Charakterystyka grupy badanych noworodków i niemowląt	33
3.2. Grupa dzieci z zespołem Downa oraz grupa dzieci z CMV	34
3.3. Metody badania	34
3.3.1. Ocena warunków anatomicznych i pozycji spoczynkowej układu oralnego	34
3.4. Zastosowane metody i techniki stymulacyjne	39
3.4.1. Mioterapia	40
3.4.2. Manualna Terapia Dysfagii N.A.P.	40
3.4.3. Kontrola pozycji do karmienia	41
3.4.4. Masaż Shantala	41
3.4.5. Metoda R. Castillo Moralesa	41
3.4.6. Taping kinezyologiczny	42

4. Wyniki badań	43
4.1. Patologie odruchowych reakcji oralnych	43
4.1.1. PNR ssania i połykania	45
4.1.2. PNR zwracania	47
4.1.3. PNR kąsania	48
4.1.4. PNR-y wargowe	48
4.1.5. PNR żuchwowy	49
4.1.6. PNR lizania	49
4.1.7. PNR wypychania	50
4.1.8. PNR lateralny języka	50
4.1.9. PNR szukania	50
4.1.10. Pozycja spoczynkowa języka, warg, żuchwy	51
4.2. Nieprawidłowości w realizacji odruchowych reakcji oralnych spowodowane wadami anatomicznymi	52
4.2.1. Trudności oralne u dziecka z zespołem Downa	53
4.2.2. Trudności oralne u dziecka z cytomegalią	54
4.3. Efekty stymulacji zaburzonych odruchowych reakcji oralnych	55
4.3.1. Postępowanie terapeutyczne w przypadku ankyloglossii	57
4.3.2. PNR ssania i połykania	59
4.3.3. PNR kąsania	60
4.3.4. PNR zwracania	61
4.3.5. PNR-y wargowe: wysuwania, otwierania i zamykania warg	62
4.3.6. Pozycja spoczynkowa obszaru oralnego: warg, żuchwy, języka	63
4.3.7. PNR szukania	63
4.4. Wybrane zagadnienia trudności oralnych u dziecka z zespołem Downa i cytomegalią	64
4.4.1. Zaburzenia odruchów oralnych u dzieci z zespołem Downa	64
4.4.2. Zaburzenia odruchów oralnych u dzieci z CMV	65
5. Dyskusja	69
5.1. Od diagnozy przez stymulację po karmienie	69
5.2. Znaczenie fazy preoralnej oraz sekwencyjności realizacji odruchów i poboru pokarmu	73
5.3. Istota oraz dojrzewanie ssania i połykania	74
5.4. Ssanie a karmienie alternatywne	78
5.5. Pozycja spoczynkowa żuchwy, języka i warg jako wstęp do właściwego poboru powietrza	81
5.6. Pozostałe reakcje oralne: badanie oraz odpowiedzi oralne	83
5.6.1. PNR szukania	83
5.6.2. PNR kąsania	83
5.6.3. PNR zwracania	84
5.6.4. PNR wypychania	85
5.7. Pozycje do karmienia	85
5.8. Znaczenie ankyloglossii w poborze pokarmu jako najczęściej występującej wady anatomicznej	86

5.9. Kompensacje i zależności odruchowe	92
5.10. Zaburzenia odruchów oralnych u dzieci z zespołem Downa	94
5.11. Zaburzenia odruchów oralnych u dzieci z CMV	94
6. Wnioski	97
7. Pośłowie	99
Załącznik	
Karta badania prymitywnych noworodkowych reakcji oralnych (PNR)	101
Bibliografia	105
Spis tabel i wykresów	113
Streszczenie	115